

ВПЛИВ МІГРАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ПОТОЧНИХ РАХУНКІВ ПЛАТІЖНИХ БАЛАНСІВ ГРУЗІЇ ТА МОЛДОВИ

Тези підготовлено у межах проєкту 611599-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів до Європейського Союзу: виклики для України»

Funded by the
European Union

Міграція є важливим фактором, що впливає на економіки багатьох країн, включаючи Грузію та Молдову. Вплив міграції на економіки цих країн можна розглядати з різних аспектів: демографічного, економічного, соціального та політичного. У цьому дослідженні визначимо вплив міграції на стан поточних рахунків платіжних балансів Грузії та Молдови. Міграції здійснює прямий вплив на дві статті поточного рахунку країн. По-перше, це стаття первинних доходів, в якій відбивається офіційна заробітна платня, яку отримують мігранти за кордоном. По-друге, це стаття вторинних доходів, в якій відбиваються грошові перекази мігрантів на батьківщину.

У таблиці 1 наведені дані по динаміці та структурі первинних доходів платіжного балансу Грузії та Молдови

Таблиця 1

Динаміка і структура первинних доходів платіжного балансу Грузії та Молдови за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо первинних доходів Грузії	-684	-793	-752	-1181	-1748	-2026
Оплата праці резидентів за кордоном	846	971	562	562	947	1058
Оплата праці нерезидентів у Грузії	148	164	74	99	276	315
Інвестиційний дохід резидентів за кордоном	436	402	399	487	535	830
Інвестиційний дохід нерезидентів у Грузії	1817	2002	1640	2131	2953	3599
Сальдо первинних доходів Молдови	536	615	390	267	60	210
Оплата праці резидентів за кордоном	939	960	820	888	834	890
Оплата праці нерезидентів у Молдові	85	82	89	101	106	117
Інвестиційний дохід резидентів за кордоном	60	65	38	19	59	201
Інвестиційний дохід нерезидентів у Молдові	377	327	377	543	732	767

Джерело: складено автором на основі даних [1].

Результати наведених даних свідчать про те, що в обох країнах оплата праці резидентів за кордоном є вищою ніж оплата праці нерезидентів у національних економіках. При цьому оплата праці резидентів за кордоном для Грузії є відносно стабільною з певними коливаннями від 846 млн дол. у 2018 році до 1058 млн дол. у 2023 році. Але загальною є тенденція до її зростання. Для Молдови оплата праці резидентів за кордоном як і для Грузії є відносно стабільною з незначними коливаннями від 939 млн дол. у 2018 році до 890 млн дол. у 2023 році. Але загальною є тенденція до її незначного зниження в останні роки.

Оплата праці мігрантів в Грузії почала різко зростати з 2022 року, і у 2023 році вона більш ніж у двічі перевищила показник 2018 року, збільшившись з 148 млн дол. у 2018 році до 315 млн дол. у 2023. Ця тенденція безумовно пов'язана зі знаним припливом у Грузію іммігрантів з Росії, які після початку повномасштабної агресії Росії проти України знайшли притулок та роботу у Грузії.

У Молдові теж спостерігається збільшення оплати праці нерезидентів з 85 млн дол. у 2018 році до 117 млн дол. у 2023 році. Однак це зростання є меншим, ніж у Грузії та пов'язано з припливом у Молдову іммігрантів з України та іноземних працівників міжнародних гуманітарних організацій.

В обох країнах сальдо доходів від іноземних інвестицій є від'ємним, при цьому у Грузії від'ємне сальдо за абсолютною величиною суттєво перевищує аналогічний показник для Молдови. У зв'язку з цим для Грузії позитивний вплив заробітної плати мігрантів лише частково компенсує від'ємне сальдо доходів від іноземних інвестицій, а для Молдови значні обсяги оплати праці резидентів за кордоном повністю компенсують від'ємні доходи від інвестицій, що дозволяє країні мати позитивний баланс первинних доходів.

У таблиці 2 наведені дані по динаміці та структурі вторинних доходів платіжного балансу Грузії та Молдови.

Таблиця 2

**Динаміка вторинних доходів Грузії та Молдови
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо вторинних доходів Грузії	1364	1375	1810	2304	3053	3330
Надходження вторинних доходів до Грузії	1503	1539	1907	2410	3233	3509
у тому числі приватні перекази	1189	1287	1547	2082	2907	3144
Виплати вторинних доходів Грузією	139	164	97	106	179	179
у тому числі приватні перекази	3	6	3	7	14	10
Сальдо вторинних доходів Молдови	1190	1225	1419	1752	1742	1819
Надходження вторинних доходів до Молдови	1353	1406	1610	2040	2286	2260
у тому числі приватні перекази	899	950	1057	1232	1204	1123
Виплати вторинних доходів Молдовою	163	180	190	288	543	441
у тому числі приватні перекази	84	99	118	193	413	334

Джерело: складено автором на основі даних [1].

Результати наведених даних свідчать про значну роль приватних переказів емігрантів для поточних балансів двох країн. При цьому для Грузії приватні перекази емігрантів складають значну частку надходжень вторинних доходів, зростаючи з 79,1% у 2018 році до 89,6% у 2023 році. Це свідчить як про високу залежність економіки від приватних переказів, що є важливим джерелом доходів для багатьох домогосподарств, так і про те, що відбувається зростання доходів грузинських емігрантів, які надсилають гроші додому, підтримуючи свої родини та в цілому економіку країни.

Приватні перекази також є важливими і для економіки Молдови, але їх частка у загальних надходженнях вторинних доходів зменшується з 66,4% у 2018 році до 49,7% у 2023 році. Це свідчать, на відміну від Грузії, на зменшення залежності економіки Молдови від приватних переказів через зростання інших джерел вторинних доходів, насамперед офіційної допомоги, яку отримує Молдова від ЄС та США із-за економічних наслідків агресії Росії проти України та значного припливу українських біженців і мігрантів.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про значний вплив доходів емігрантів з Грузії та Молдови на добробут та економічний розвиток двох країн. При цьому, згідно оцінок Світового банку, лише у 2023 році Грузії отримала сумарно фінансових ресурсів від емігрантів на суму у 4,2 млрд. дол. (13,8% ВВП країни), а Молдова – 2,01 млрд. дол. (11,8% ВВП) [2].

Отже, можна стверджувати про позитивний прямий вплив міграції на платіжні баланси Грузії та Молдови. Разом з тим, слід також враховувати можливі негативні соціально-економічні наслідки для майбутнього розвитку країн, пов'язаних з впливом робочої сили та відповідним зменшенням інтелектуального потенціалу Грузії та Молдови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Current Account of Georgia and Moldova, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 24.05.24).
2. Remittance inflows, The Global Knowledge Partnership on Migration and Development. <https://www.knomad.org/data/remittances> (дата звернення 29.05.24).